

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פד.

עין משפט
נר מצוה

(א) ג"כ נה, (ב) ברכות כ
 ע"ש, (ג) ברכות שם דף נה:
 סוטה לו: ג"כ ק"ח;
 (ד) ועי' פרי"י בשנת קמ.
 ותוס' חולין ז. ד"ה
 דקוריא, (ה) ועי' תוס'
 יצמות נז. ד"ה אתא גברא
 וכו' ותוס' עירובין סה:
 ד"ה ר"ל, (ו) נמ"ה,
 (ז) נדב"ש פ"ג ד"מ"ג,
 (ח) נחורו לטומאת
 הראשונה כ"ל וכן אתא
 בתוס' א'.

מוסף רש"י

כי דקורי דהרפנאי.
 כמין של הרפנאי (שבת
 קכ"ו), ר' יוחנן הוה אדיל
 ויחביב בו. ר' יוחנן אדס
 יפה מואר היה דלמינן
 שופריה דר' אבהו מעין
 שופריה וכו' (ברכות כ
 וצ"ב), עולי עין. מטולקין
 מן העין שאניה שולטת בהן
 (שם) או: שליטין על העין
 ולא העין עולה בהן (שם נה);
 וכע"ז סוטה לו: ורשב"ס
 ב"ב ק"ה.

כי האי מעשה לידה. מינהו המלך למפוס גנבים ולסטים: לגבי
 הדדי. פנים אל פנים: נקרא דקורי. למד בקר: צינייהו. בין
 שניהן מתחת כריסן מתוך שכריסן גדול: מטרוניסא. שרית
 נכרית: אינס שלנס. שאינס יכולין להזקק לנשותיכס: עלון גדול
 משלנו. כריסס של נשותינו גדול
 משלנו: כי כאיש גבורסו. אכר
 תשמיש. לשון אחר שלון גדול תאוה
 של אשה מרובה משל איש: כ"ש.
 שמתוה מרובה ואינס נוקקין להן
 ונבעלות לאחרים: אהבה דוחקס
 את הנכר. ומתוך שמתוה מרובה
 על תאוותינו נכר שמינו נדחק: כי
 דקורי דהרפנאי. סליס שעושין
 בהרפנאי (ז): אישטיירי. נותמתי:
 שופרי. זיהרורי תוארו וקירון [ערן]
 פניו: מני סילקי. כשיולא מצית
 האומן שהוא נהוב ממראה להכ
 האש: כי סילקי בעלותו מן האש:
 פרלידי. גרעינין: ונהדר ליה כלינא.
 יסובנבה שפה לפי סביב של ורד
 אלוס: זיהרורי. דנפקי מיניה על פני
 הארץ: מעין. ולא הכל: הדרס פניס.
 וכן: עולי עין. עולין למעלה מן העין
 והיא מלמטה שהיא אינה יכולה
 לשלוט בה: חוייה ריש לקיש. שהיה
 לסטים: שוור. קפק: אמר ליה. ר'
 יוחנן: חילך לאורייתא. כמה כומך
 יפה לסכול עול תורה: שופך.
 יופייך: לגשי ראו לנשים: ולא מלי.
 לקפוך כנראשונה דמשקבל עליו עול
 תורה תשש כמו: הסייף והסכין.
 משנה היא במס' [פ"ד מ"ה]:
 הפגיון. אשפי"ד: ומגל יד ומגל
 קליה. פללי"א בלע"ז: משירפס.
 דקינ"ו בלע"ז: ליטאה בליסטוסייה
 ידע. לפי שהיה לסטים אתה בקי
 בצאות כלי אומנות ליסטיות: ר' קרו
 לי רבן של לסטים וראש להן הייתי:
 אסאי אחסי. דרבי יוחנן אסמו
 דריש לקיש: וקא כריא קמיה. דר'
 יוחנן להתפלל על בעלה: עזבה
 יסומיך אני אחיה ולאמנוטיך עלי
 סבטחו. פסוק הוא צירמיה: מלעטע.
 מתחרט על שהמיתו שלא היה מוצא
 תלמיד וטיק כמותו: דשף דעסייה.
 נעקרה ממנו דעמו ונשתטה:
 ואפילו

אמר רבי יוחנן איברייה דרבי ישמעאל ב'ו'. אלו דברים נכתבו
 שלא להוליא לעו על בני אדם שהם כן: אמר ר' יוחנן
 אנא אשתיירי משפירי ירושלים. רבי יוחנן אחר חורבן הרבה היה
 אלא כלומר אשתיירי ממשפחתם ולפי שהוכר רבי יוחנן שהיה
 משונה משאר בני אדם בדבר אחד
 הוכר גם שהיה משונה ציפוי:
 יתיב אשערי מבי"ה. והא דלמרי'
 בערבי פסחים (פסחים דף
 ק"א). האי מאן דפגע באתתא בעידן
 דסלקת מטבילת מלוא אחות ליה
 רוח זנוינס היינו כשפוגע זה אצל
 רבי יוחנן שהיה יושב שם בקצע אין
 זו פגיעה אי נמי התם שפוגע
 כשעולה צעודה ערומה מן הנרה:
 אי הדרת בך ב'ו'. מכאן אמר ר"ת
 דר"ל מתחלה ידע הרבה (א) אלא
 שפרק עול תורה ועשה עם הארץ
 ועסק בלסטיות מדקאמר אי הדרת
 בך משמע להיות כמתלה ולא תפרוק
 עול תורה מעליך וקאמר נמי מאי
 אהנית לי התם קרו לי רבי כלומר
 מעיקרא נמי הוו קרו לי רבי אלא
 ששכחתי ומה שפי' בקונט' ר' היינו רבן
 של לסטים אין נראה אע"ג דלשכתן
 במס' ע"ז (דף פ'): מ"ט קרו לך רבי רבן
 של טרסייס אני והיינו דלמרי' צ"ל כל
 כתבי (שבת דף ק"ט): א"ל ר"ל לרבי
 יהודה נשיאה כך מקובלני מאכזבי
 ולאמרי לה מאכזוביך כל עיר שאין זה
 מינוקות של בית רבן כו' משמע שקודם
 שלימדו רבי יוחנן למד מאחרים:
 אי הדרת בך. לקמן מוכח דנסבס
 דקאמר אמאי אחמיה וקא כריא
 קמיה ולא חש לשמא יאמרו בשביל
 זו חזר זה דחמיש לקמן (דף פה):
 הסכין והפגיון מאימתי מקבלין
 שומאה. הקשה ר"ת דמתן
 במס' כלים פרק י"ד' הסייף והסכין
 מאימתי מקבלים טומאה הסייף
 משישופנו והסכין משישחונה והיינו
 דלא כרבי יוחנן ודלא כר"ל ונראה
 דהיא ממני' כשהעלו חלודה וצא
 לתקן דתניא בתוספת' סייף וסכין
 שהעלו חלודה טהורין שפן והשחין
 (מקבלין טומאה) אצל מתחלתם
 היו גמר ידיהו דמפרש בשמעתין
 ונראה דשפן קאי אסייף והשחין
 קאי אסכין אע"ג דקמני לשון רביס
 והוי השתא תוספתא כמו המשנה:
 שפין

כי האי מעשה לידה פגע ביה אליהו אמר ליה
 עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה
 אמר ליה מאי אעביד הרמנא דמלאך הוא אמר
 ליה אבוך ערק לאסיא את ערוק ללודקיא כי
 הוו מקלעי ר' ישמעאל ברבי יוסי ור' אלעזר
 בר' שמעון בהדי הדדי הוה עייל בקרא דתורי
 בינייהו ולא הוה נגעה בהו אמרה להו ההיא
 מטרוניתא בניכס אינס שלכס אמרו לה שלהן
 גדול משלנו כל שכן איכא דאמרי הכי אמרו
 לה יכי כאיש גבורתו איכא דאמרי הכי אמרו
 לה אהבה דוחקת את הבשר ולמה להו
 לאהרורי לה והא כתיב? אל תען כסיל כאולתו
 שלא להוציא לעו על בניהם א"ר יוחנן איברייה
 דר' ישמעאל [בר' יוסי] כחמת בת תשע קבין
 אמר רב פפא איברייה דרבי יוחנן כחמת בת
 חמשת קבין ואמרי לה בת שלשת קבין דרב
 פפא גופיה כי דקורי דהרפנאי אמר רבי יוחנן
 אנא אישתיירי משפירי ירושלים האי מאן
 דבעי מחזי שופריה דרבי יוחנן נייתי כסא
 דכספא מבי סלקי וגמלייה פרצידיא דרומנא
 סומקא ונהדר ליה כליא דוורדא סומקא
 לפומיה ונותביה בין שמשא לטולא ההוא
 זהרורי מעין שופריה דר' יוחנן איני (ו) והאמר
 מר שופריה דרב כהנא מעין שופריה דרבי
 אבהו שופריה דר' אבהו מעין שופריה דיעקב
 אבינו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה
 דאדם הראשון ואילו ר' יוחנן לא קא חשיב ליה
 שאני ר' יוחנן דהדרת פנים לא הויא ליה (ו)
 יוחנן הוה אויל ויתיב אשערי טבילה אמר כי
 סלקן בנות ישראל מטבילת מצוה לפגעו בי
 כי היכי דלהוו להו בני שפירי כוותי גמירי
 אורייתא כוותי אמרו ליה רבנן לא מסתפי מר
 מעינא בישא אמר להו אנא (ו) מזרעא דיוסף
 קאתינא דלא שלטא ביה עינא בישא דכתיב
 (בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר ר' אבהו
 אל תקרי עלי עין אלא עולי עין ר' יוסי בר חנינא
 אמר מהכא (ו) וידגו לרוב בקרב הארץ מה
 יוחנן הוה אילן שולטת בהן אף זרעו של יוסף אין
 השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פד.

דגים שבים מים מכסים אותם ואין העין שולטת בהן וימא חד הוה קא סחי ר' יוחנן בירדנא חוייה ריש לקיש
 ושוור לירדנא אבתריה אמר ליה חילך לאורייתא אמר ליה שופך לנשי א"ל אי
 הדרת בך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי קביל עליה בעי למיהדר לאתויי מאניה ולא מצי הדר אקרייה ואתנייה
 ושוייה גברא רבא יומא חד הון מפלגי בי מדרשא (הסייף והסכין והפגיון והרומח ומגל יד ומגל קציר מאימתי
 מקבלין טומאה משעת גמר מלאכתן ומאימתי גמר מלאכתן רבי יוחנן אמר משיצרפם בכבשן ריש לקיש אמר
 משיצחצחן במים א"ל לסטאה בלסטיותיה ידע אמר ליה ומאי אהנת לי התם רבי קרו לי הכא רבי קרו לי אמר
 ליה אהנאי לך דאקרבינך תחת כנפי השכינה חלש דעתיה דרבי יוחנן חלש ריש לקיש אתאי אחתיה
 קא בכיא אמרה ליה עשה בשביל בני אמר לה (עזבה יתומיך אני אחיה עשה בשביל אלמנותי אמר לה
 (ו) ואלמנותיך עלי תבטחו נח נפשיה דר' שמעון בן לקיש והוה קא מצטער ר' יוחנן בתריה טובא אמרו רבנן מאן
 לזייל ליתביה לדעתיה נזייל רבי אלעזר בן פדת דמחרדין שמעתתיה אזל יתיב קמיה כל מילתא דהוה אמר
 רבי יוחנן אמר ליה תניא דמסייעא לך אמר את כבר לקישא בר לקישא כי הוה אמינא מילתא דהוה מקשי
 לי עשרין וארבע קושייתא ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פרוקי וממילא רווחא שמעתא ואת אמרת
 תניא דמסייע לך אטו לא ידענא דשפיר קאמינא הוה קא אזיל וקרע מאניה וקא בכי ואמר היכא
 את בר לקישא היכא את בר לקישא והוה קא צוח עד דשף דעתיה [מיניה] בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה
 ואפילו

1 א מ"י פ"ח מהלכות
 כלים הלכה ז הלל
 כר"י ודלא כר"ל:
 תורה אור השלם
 1 ויאמר זבח וצלקמע
 קום אתה ופגע בני פי
 כאיש גבורתו ויקם
 גרעון ויהרג את זבח
 ואת צלקמע ויקח את
 השקרים אשר בצוארי
 גמליהם: שופטים ח כא
 2 אל תען כסיל באולתו
 פן תשנה לו גם אתה:
 משלי כו ד
 3 בן פרת יוסף בן פרת
 עלי עין בנות צעדה עלי
 שור: בראשית מט כב
 4 המלאך הגאל אתי
 מכל רע יברך את
 הצערים ויקרא קדם שמי
 ושם אבתי אברהם
 ויצחק וידגו לרב בקרב
 הארץ: בראשית מח טז
 5 עזבה יתמיך אני אחיה
 ואלמנותיך עלי תבטחו:
 ירמיהו מט יא

לעוי רש"י

אשפי"ד [אישפי"ד].
 חנית ציד.
 פלעיל"א. הרמש.
 דקינ"ו [ויקינ"ט]. מחסם
 מחכת מחרש [מצרף].